

Aluehallitus 31.1.2023

Sisäinen tarkastus hyvinvointialueella

Jaana Ilomäki, sisäinen tarkastaja

keusote.fi

HYVINKÄÄ | JÄRVENPÄÄ | MÄNTSÄLÄ | NURMIJÄRVI | PORNAINEN | TUUSULA

Sisäisen tarkastuksen järjestäminen

- Hyvinvointialuelaki 51 §
- Järjestetty kuntayhtymässä kuten lainsäädäntö edellyttää järjestettäväksi hyvinvointialueella
- 1) Sujuva siirtymä, aluehallitus hyväksynyt toimintaohjeen 27.9.2022 [https://keuh.cloudnc.fi/fi-FI/Toimielimet/Aluehallitus/Kokous_2792022/Sisaisen_tarkastuksen_toimintaohjejasuun\(1002\)](https://keuh.cloudnc.fi/fi-FI/Toimielimet/Aluehallitus/Kokous_2792022/Sisaisen_tarkastuksen_toimintaohjejasuun(1002))
- Tavoitteena hyvinvointialueella sisäisen tarkastuksen toiminnon jatkuva ja systemaattinen kehittäminen
- Aluehallituksen ja hyvinvointialuejohtajan tukena heidän hoitaessaan valvontavelvollisuuksiaan

ARVIOINTI JA SISÄINEN TARKASTUS

- **Laki hyvinvointialueesta 51§**
- **Sisäisen tarkastuksen toimintaohje** (aluehallituksen hyväksymä)
- **Hallintosääntö**
- **Arvioinnin ja sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelma**
- **Ammatillinen viitekehys IPPF**
- Johdon toimeksiannot, yhteinen suunnittelu
- Tarkastaa ja arvioi, tukee kehittämistä
 - Toiminta ja talous
 - Prosessit ja johtaminen
 - Strategian toteuttaminen
 - Ohjeiden ja toimintatapojen noudattaminen
- Raportoi ja antaa suosituksia kohteille sekä antaa vuosiraportit aluehallitukselle ja hyvinvointialuejohtajalle

(sisäinen tarkastaja ja/ tai ostopalvelu)

SISÄISEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

ALUEVALTUUSTO

Laki hyvinvointialueesta, 22§, 115§, 117§, 125§, 126§

Aluevaltuuston työjärjestys

- vastaa hyvinvointialueen toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää hyvinvointialueen päätösvaltaa
- päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista sekä tilivelvollisten nimeämisestä, asettaa tarkastuslautakunnan
- valitsee hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön
- hyväksyy talousarvion ja taloussuunnitelman
- päättää tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta

ALUEHALLITUS JA HYVINVOINTIALUEJOHTAJA

Laki hyvinvointialueesta 43§, 46§ 51§, 95§, 119§, 125§

Hyvinvointialueen hallintosääntö

- aluehallitus johtaa hyvinvointialueen toimintaa, hallintoa ja taloutta
- aluehallitus huolehtii hyvinvointialueen sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä järjestää hyvinvointialueen riippumattoman sisäisen tarkastuksen
- hyväksyy hyvinvointialuejohtajan johtajasopimuksen
- antaa aluevaltuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin tarkastuslautakunnan arviointikertomus antaa aihetta
- hallintosääntöön määräykset hallinnon ja talouden tarkastuksesta

HYVINVOINTIALUEJOHTAJA JA PALVELUJOHTAJAT

Laki hyvinvointialueesta 42§

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

Hallintosääntö, toimintasääntö

Hyvinvointialuejohtaja johtaa aluehallituksen alisena hyvinvointialueen hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, ohjeet ja toimintatavat, niiden soveltaminen arjessa

ULKOINEN TARKASTUS

TILINTARKASTUS

Laki hyvinvointialueesta 126§, 127§, 129§

- julkishallinnon hyvä tilintarkastustapa
- tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastaminen
- tarkastaa, onko hyvinvointialueen sisäinen valvonta, sisäinen tarkastus sekä riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Laki hyvinvointialueesta 125§, 129§, 130§

- valmistelee aluevaltuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- arvioi toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista
- Valvoo, että 89§:ssä säädettyä velvollisuutta ilmoittaa sidonnaisuuksista noudatetaan
- laatii arviointisuunnitelman ja antaa aluevaltuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen käsiteltäväksi aluevaltuustossa tilinpäätöksen yhteydessä
- Antaa aluevaltuustolle tilintarkastuskertomuksen

VALTIONTALOUDEN TARKASTUSVIRASTO

Laki hyvinvointialueesta 128§

- Tarkastaa toiminnan ja taloudenhoidon laillisuutta, tarkoituksenmukaisuutta ja tulokellisuutta valtiolta saadun rahoituksen osalta

Valmiita elementtejä

- Aluevaltuusto hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet hyvinvointialueelle
- Yhtymähallitus hyväksyi sisäisen valvonnan ohjeen, samoin kuin turvallisuus- ja riskienhallintapolitiikan siten, että se on siirrettävissä ja sovellettavissa hyvinvointialueella.
- Hyvinvointialueella on lisäksi hyväksytty tietosuoja- ja tietoturvapolitiikka
- Tilintarkastus on kilpailutettu ja tarjouskilpailun voitti BDO (ulkoinen tarkastus)

Kysely aluehallitukselle

- Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta (anonyymi)
- Vastausaikaa 7.2.2023 saakka
- Vastauksia saatu 😊 ja lisää toivotaan

Sisäiseen tarkastukseen vastauksista poimittua

- Tehokkuutta ja kannustamista toivotaan
- Arviointia siitä, miten strategisissa kärjissä onnistutaan
- Hybridimallilla resurssoinnin lisääminen
- Arviointia siitä, miten talouden tasapainottamisessa onnistutaan tehostamisohjelmaa toteuttamalla
- Suositukset yksinkertaisina toimenpide-ehdotuksina
- Riskien ja epäkohtien esiintuominen ja toimenpide-ehdotukset niiden ratkaisemiseksi, toimeenpanon seuranta
- Sisäisen valvonnan organisointimalli ja resurssointi

Ammattistandardien mukainen suunnittelu

Valtuustokaudelle ja vuosisuunnitteluun

Ammattistandardien vaatimukset: riskiperustaisuus

- Sisäisen tarkastuksen johtajan tulee laatia riskiperusteinen suunnitelma, joissa sisäisen tarkastuksen toiminnon tehtävät asetetaan tärkeysjärjestykseen hyvinvointialueen päämäärien mukaisesti.
 - Riskiperusteisen suunnitelman laatimiseksi sisäisen tarkastuksen johtaja keskustelee johtavien viranhaltijoiden ja aluehallituksen kanssa saadakseen käsityksen hyvinvointialuestrategiasta, ohjelmista ja suunnitelmista päätavoitteineen ja niihin liittyvine riskeineen ja riskienhallintaprosesseineen. Sisäisen tarkastuksen johtajan tulee tarvittaessa arvioida ja muokata suunnitelmaa, mikäli hyvinvointialueen toiminnassa, riskeissä, toiminnoissa, hankkeissa, järjestelmissä tai sisäisissä valvontatoimissa tapahtuu muutoksia.

Ammattistandardien vaatimukset: riskiperustaisuus

- Sisäisen tarkastuksen toiminnon toimintasuunnitelman tulee perustua vähintään kerran vuodessa tehtyyn dokumentoituun riskiarviointiin. Organisaation johtavien viranhaltijoiden ja aluehallituksen näkemykset tulee ottaa huomioon tässä suunnittelussa.

Ammattistandardien vaatimukset: vuoropuhelu johdon kanssa

- Sisäisen tarkastuksen johtajan on tunnistettava ja otettava huomioon johtavien viranhaltijoiden, aluehallituksen ja muiden keskeisten sidosryhmien tarpeet koskien sisäisen tarkastuksen kannanottoja ja johtopäätöksiä.
- Sisäisen tarkastuksen johtajan tulee harkita ehdotettujen konsultointitoimeksiantojen hyväksymistä sen perusteella, parantavatko ne hyvinvointialueen riskienhallintaa, tuottavatko ne lisäarvoa ja kehittävätkö ne hyvinvointialueen toimintoja. Hyväksytyt konsultointitehtävät tulee sisällyttää sisäisen tarkastuksen toiminnon toimintasuunnitelmaan/vuosisuunnitelmaan.

Ammattistandardien vaatimukset: raportointi

- Sisäisen tarkastuksen johtajan tulee raportoida sisäisen tarkastuksen toiminnon toimintasuunnitelmat ja resurssitarpeet – myös merkittävät suunnittelukauden aikaiset muutokset – hyvinvointialueen johtaville viranhaltijoille ja aluehallitukselle tarkasteltavaksi ja hyväksyttäväksi. Hänen tulee raportoida myös resurssirajoitusten vaikutukset.
- Sisäisen tarkastuksen johtajan tulee varmistaa, että sisäisen tarkastuksen resurssit ovat tarkoituksenmukaiset, riittävät ja tuloksellisesti hyödynnetyt hyväksytyn suunnitelman toteuttamiseksi.
- Sisäisen tarkastuksen johtajan tulee raportoida säännöllisesti johtaville viranhaltijoille ja aluehallitukselle sisäisen tarkastuksen toiminnon tarkoituksesta, toimivallasta ja vastuusta sekä toimintasuunnitelman toteutumisesta sekä eettisten sääntöjen ja standardien noudattamisesta. Raportoinnin tulee sisältää myös merkittävät riski- ja valvontakysymykset sisältäen väärinkäytösriskit, hyvinvointialueen johtamis- ja hallintojärjestelmää koskevat asiat sekä muut sellaiset asiat, jotka edellyttävät johtavien viranhaltijoiden ja/tai aluehallituksen huomiota.

Ammattistandardien vaatimukset: raportointi

- Sisäisen tarkastuksen johtajan raportointi johtaville viranhaltijoille ja aluehallitukselle pitää sisällään
 - Toimintaohjeen (tarkistetaan vuosittain, päivitetään tarvittaessa)
 - Arvion sisäisen tarkastuksen riippumattomuudesta (asemointi)
 - Vuosisuunnitelman ja sen toteutumisen sekä valtuustokauden vaihtuessa koko valtuustokauden suunnitelman toteutumisen arviot
 - Resurssoinnin (taso ja vaatimukset)
 - Merkittävimmät, oleellisimmat tarkastustoiminnan tulokset (mihin toimintasuunnitelman toteutumisen arvio perustuu, kerätty tietoperusta)
 - Sisäisen tarkastuksen ammatillisen ajatusmallin (eettiset ohjeet ja standardit) noudattamisen
 - Hyvinvointialueen johdon vastineet sellaisiin riskeihin, joita sisäisen tarkastuksen johtajan arvion mukaan hyvinvointialueen saattaa olla mahdoton hyväksyä.

Suunnitelmien perusrakenne

- Johtamis- ja hallintojärjestelmä
 - Teemat ja alueet valtuustokaudelle (kauden vaihtuessa edellisen kauden arviointi)
 - Kohteet ja tavoitteet vuositasolla (edellisen vuoden kohteiden seuranta)
- Riskienhallinta
 - Teemat ja alueet valtuustokaudelle (kauden vaihtuessa edellisen kauden arviointi)
 - Kohteet ja tavoitteet vuositasolla (edellisen vuoden kohteiden seuranta)
- Sisäinen valvonta
 - Teemat ja alueet valtuustokaudelle (kauden vaihtuessa edellisen kauden arviointi)
 - Kohteet ja tavoitteet vuositasolla (edellisen vuoden kohteiden seuranta)

Johtamis- ja hallintojärjestelmä

- Sisäisen tarkastuksen toiminnon tulee arvioida ja antaa suosituksia hyvinvointialueen johtamis- ja hallintojärjestelmän kehittämiseksi seuraavilla alueilla:
 - Strategisten ja toiminnallisten päätösten tekeminen (valmistelu- ja päätöksentekoprosessit hyvinvointialueella)
 - Etiikan ja arvojen edistäminen hyvinvointialueella
 - Hyvinvointialueen tuloksellinen johtaminen ja vastuuvollisuuden varmistaminen (tilivelvolliset)
 - Riski- ja valvontainformaation raportointi hyvinvointialueen eri tasoilla (alhaalta ylös ja ylhäältä alas – ylimmän johdon riskikartta)
 - Toiminnan koordinointi ja tiedonkulku aluehallituksen, ulkoisen (tarkastuslautakunta ja tilintarkastus) ja sisäisen tarkastuksen, samoin kuin muiden varmistus- ja riskienhallintatoimintojen ja johdon (johtavat viranhaltijat, luottamustoimielimet) välillä

Johtamis- ja hallintojärjestelmä

- Sisäisen tarkastuksen toiminnon tulee arvioida ja antaa suosituksia:
 - hyvinvointialueen eettisten tavoitteiden, ohjelmien ja toimenpiteiden suunnittelusta, käyttöönnotosta ja tuloksellisuudesta sekä siitä
 - tukeeko hyvinvointialueen tietotekniikan johtamis- ja hallintojärjestelmä hyvinvointialueen strategioita ja tavoitteita.

Riskienhallinta

- Sisäisen tarkastuksen tulee arvioida hyvinvointialueen riskienhallintaprosessien tuloksellisuutta ja edistää niiden kehittämistä.
- Riskienhallintaprosessien tuloksellisuutta koskeva johtopäätös perustuu sisäisen tarkastajan arviointiin siitä,
 - tukevatko hyvinvointialueen tavoitteet sen perustehtävien toteuttamista;
 - miten hyvinvointialueen keskeiset riskit on tunnistettu ja arvioitu;
 - onko valittu asianmukaiset toimet riskien hallitsemiseksi perustuen sekä hyvinvointialueen hyväksymään riskinottotasoon (aluevaltuuston hyväksymä)
 - miten kerätään olennainen tieto riskeistä ja miten se raportoidaan hyvinvointialueen sisällä ajantasaisesti niin, että henkilöstö, johtavat viranhaltijat ja toimielimet voivat suoriutua heille asetetuista velvollisuuksista.
-

Riskienhallinta

- Sisäisen tarkastuksen tulee arvioida niitä hyvinvointialueen johtamis- ja hallintojärjestelmään, toimintoihin sekä tietojärjestelmiin liittyviä riskejä, jotka koskevat
 - hyvinvointialueen strategisten tavoitteiden saavuttamista;
 - taloudellisen ja toiminnallisen tiedon luotettavuutta ja eheyttä;
 - hyvinvointialueen toimintojen ja hankkeiden tuloksellisuutta ja tehokkuutta;
 - omaisuuden turvaamista ja sopimuksenhallintaa (järjestäminen ja tuottaminen – make or buy sekä
 - lakien, määräysten, toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja sopimusten noudattamista.
- Lisäksi on arvioitava väärinkäytösten ilmenemisen mahdollisuutta ja väärinkäytösriskien hallintaa

Sisäinen valvonta

- Sisäisen tarkastuksen tulee tukea hyvinvointialuetta tuloksellisten valvontamenettelyiden ylläpidossa arvioimalla niiden tuloksellisuutta ja tehokkuutta ja edistämällä niiden jatkuvaa parantamista.
- Sisäisen tarkastuksen tulee arvioida hyvinvointialueen johtamis- ja hallintojärjestelmään, toimintoihin ja tietojärjestelmiin liittyvien riskien valvontamenettelyiden riittävyttä ja tuloksellisuutta. Arvioinnin tulee kattaa
 - hyvinvointialueen strategisten tavoitteiden saavuttamista;
 - taloudellisen ja toiminnallisen tiedon luotettavuutta ja eheyttä;
 - hyvinvointialueen toimintojen ja hankkeiden tuloksellisuutta ja tehokkuutta;
 - omaisuuden turvaamista ja sopimuksenhallintaa (järjestäminen ja tuottaminen – make or buy sekä
 - lakien, määräysten, toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja sopimusten noudattamista.

Kiitokset mielenkiinnostanne!

Keskustelu, kommentit

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue